

Değerli Okurlar,

Ortadoğu Etütleri dördüncü sayısı ile sizlerle buluşuyor. Bu sayıda yedi makale, bir değerlendirme makalesi ve bir de kitap eleştirisi yer alıyor.

Bu sayıya Ortadoğu bölgesiyle Uluslararası İlişkiler teorisi ayrımını odağına alan ve bu ayrımın üstesinden gelmenin yollarını arayan Brent Sasley'in *Studying Middle Eastern International Relations Through IR Theory* başlıklı makalesiyle başlıyoruz. Sasley, Uluslararası İlişkiler teorileriyle Ortadoğu'yu daha fazla bir araya getirmenin ve teorik tartışmaların bu bölge üzerinden yapılmasının önemine değinirken, aynı zamanda üniversitelerde verilen eğitime de vurgu yapıyor. Üniversitelerdeki derslerde Uluslararası İlişkiler teorilerini Ortadoğu bölgesine uygulamaya çalışarak varolan ayrımı birleştirebileceğimizi belirtirken bunu nasıl yapabileceğimize dair öneriler de sunuyor.

Bu sayının ikinci makalesi uzun süredir Avrupa ve Ortadoğu ilişkileri üzerine çalışmalarıyla tanınan Rosemary Hollis tarafından *Europe and the Middle East: Has the EU Missed Its Moment of Opportunity?* başlığıyla yazıldı. Avrupa Birliği'nin 1990'lardaki rolüyle 2000'lerin sonunda gelinen noktayı karşılaştırdığı bu makalede Hollis, 2010 itibarıyla AB'nin Ortadoğu'daki rolünün neredeyse tükendiğini; AB'nin bölgeyle ilişkilerine tutarsızlıkların ve derin bölünmelerin hakim olduğunu iddia ediyor. Küresel finansal krizin de etkisiyle bugün AB'nin Ortadoğu'ya sunabileceğinin çok daha az olduğunu yazan Hollis, ayrıca AB'nin sürekli değişik konularda duyurular ve siyaset belgeleri hazırlamaya devam ettiğini ancak gerçek adımlar atmaktan uzak durduğu da belirtiyor.

Üçüncü makale Ahmet K. Han tarafından Afganistan üzerine yazıldı. *Sovyet İşgali ve Sürekli Özgürlük: Afganistan'da Süpergüç Müdahalelerinin Uluslararası Sisteme Etkileri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Jeopolitik İnceleme* başlıklı makalesinde Han, Afganistan'ın jeopolitik konumunu odak noktası yaparak 1979 Sovyet işgalini ve 2001 ABD ve NATO müdahalelerini inceliyor. Her iki olayda da Afganistan'ın jeopolitik konumunun günün şartlarına göre nasıl algılandığı ve sonuçları itibarıyla uluslararası sisteme dair ne gibi etkileri olduğu detaylı bir şekilde inceleniyor.

Bu sayıda, takip eden üç makale İsrail ile ilgili. İlk olarak, İlker Aytürk *İsrail'de Hristiyan Cemaatler: Devlet ve Dinî Azınlık İlişkilerinin Kurumsal-*

laşmasına Bir Bakış başlıklı makalesinde İsrail devletinin Hristiyan cemaatlerle kurduğu ilişkiyi ele alıyor. İsrail’de din-devlet ilişkilerinin tarihsel arka planının sunulduğu makalede uzlaşmacı bir modelin ortaya çıktığı belirtiliyor. Sayıları nüfusun yüzde ikisini oluşturan Hristiyan cemaatlerin bu ‘uzlaşmacı model’in neresinde olduğu sorusuna cevap aranırken İsrail’in tarihsel tecrübelerinin ve güvenlik kaygılarının da ilişkilere etkisi detaylarıyla inceleniyor.

Daha sonraki iki makalede Türkiye-İsrail ilişkilerini masaya yatırıyor. Ali Balcı *Türkiye’nin Dış Politikası ve İsrail: 1990’lar ve 2000’lere İlişkin Bir Karşılaştırma* başlıklı makalesiyle dış politika ve iç politikanın nasıl gitgide birbirinden ayıramaz olduğunu ve Türkiye-İsrail ilişkilerinin de iç politikanın bir parçası haline geldiğini yazıyor. Umut Uzer ise detaylı çalışmasında Türk-İsrail ilişkilerini tarihsel perspektiften ele aldıktan sonra bugünkü durumu gözler önüne seriyor ve ABD’de konuyla ilgili tartışma üzerinde durarak bize ilişkilerin ‘dışardan’ nasıl anlaşıldığını ve konuyla ilgili temel görüşleri aktarıyor.

Derginin yedinci makalesi dergiye başından beri değerlendirme makaleleriyle katkı yapan Namık Sinan Turan’a ait. Turan, bu sayıya *André Raymond ve Osmanlı Dönemi Arap Kent Tarihçiliğine Bakış* başlıklı makalesiyle katkıda bulunuyor. Makalede Raymond’un eserleri incelenirken Arap şehir tarihçiliği üzerine bu güne kadar gelen bazı yanlış algılamaların ve önyargılı yaklaşımların bu eserlerde sorgulandığı belirtiliyor. Raymond’un eserlerinde Osmanlı fetihlerinin Arap şehirlerinde gerilemeye ve sosyo-ekonomik bir durgunluğa neden olduğu şeklindeki genel kabulü nasıl sorguladığı ve genel olarak Arap kent tarihçiliğine katkıları ele alınıyor.

Bu sayıda ayrıca bir değerlendirme makalesi ve bir kitap eleştirisi yer alıyor. *Ürdün’de Değişimi Anlamak* başlıklı yazısında Zeynep Sütalan, Ürdün üzerine son dönemde yazılmış üç önemli eseri inceliyor: Curtis R. Ryan’ın *Jordan In Transition: From Hussein to Abdullah*; George Joffé’nin editörlüğünde, *Jordan in Transition 1990-2000*; ve Beverley Milton-Edwards ve Peter Hinchcliffe’in yazdıkları *Jordan: A Hashemite Legacy*. Sütalan bize yazısında Ürdün üzerine geniş ve derin bir perspektif sunuyor. Kitap eleştirileri kısmında ise Özüm S. Uzun, Gülara Yenisey tarafından yazılan *İran’da Etnopolitik Hareketler (1922-2004)* başlıklı kitabın detaylı bir incelemesini sunuyor.

Özlem Tür